

OPISNI KRITERIJI IN OPISNIKI ZA PISNI IZDELEK

OPISNI KRITERIJI

OPISNIKI

	5	4	3	2
<p>POMENSKA OKOLIŠČINSKA TVARNA, BESEDNA IN SLOVNIČNA TER VREDNOTENJSKA SESTAVA BESEDILA</p>	<p>Natančno pozna in razume temo besedila ter jo ustrezno, logično, jasno in prepričljivo razvije; pri tem upošteva vsa merila besedilnosti – smiselnost, vsebinsko zaokroženost in celovitost. Loči bistvene od nebistvenih podatkov. Skladno z vsebino izraža sporočilni namen posredno ali neposredno. Upošteva okoliščine sporočanja, predvsem naslovnika, kar se odraža v izbiri primernih in izvernih jezikovnih sredstev. Uporablja primerno in slikovito besedišče, pravilne besedne oblike in besedilu primerno zgradbo povedi. V celoti upošteva pravopisna pravila slovenskega jezika. Pozna značilnosti tvorjene besedilne vrste in uspešno posnema njeno zunanjo oblikovanost. Do upovedane teme ima jasno in prepričljivo vrednotenjsko razmerje. Svoja stališča utemeljuje s prepričljivimi argumenti. Besedilo primerno členi na odstavke in upošteva priporočila o dolžini tvorjene besedilne vrste.</p>	<p>Pozna in razume temo besedila ter jo večinoma logično in jasno razvija; pri tem upošteva vsaj dve merili besedilnosti-smiselnost in vsebinsko zaokroženost. Loči bistvene od nebistvenih podatkov. Upošteva okoliščine sporočanja, predvsem naslovnika, kar se odraža v izbiri primernih jezikovnih sredstev. Uporablja primerno besedišče, pravilne besedne oblike in besedilu primerno zgradbo povedi. Upošteva pravopisna pravila slovenskega jezika z manjšimi odstopanji. Pozna značilnosti tvorjene besedilne vrste in posnema njeno zunanjo oblikovanost. Do upovedane teme ima jasno vrednotenjsko stališče. Svoja stališča deloma utemeljuje z jasnimi argumenti. Besedilo primerno členi na odstavke in upošteva priporočila o dolžini tvorjene besedilne vrste.</p>	<p>Pozna temo besedila in jo poskuša logično razviti; pri tem v celoti upošteva vsaj eno merilo besedilnosti-smiselnost. Ločevanje bistvenih od nebistvenih podatkov je jasno razvidno. Deloma upošteva okoliščine sporočanja, predvsem naslovnika. Uporablja primerno, a skromnejše besedišče. Raba besednih oblik in zgradba povedi sta sprejemljivi, a ne brez pomanjkljivosti. Upošteva pravopisna pravila slovenskega jezika z nekaj odstopanji. Pozna značilnosti tvorjene besedilne vrste in poskuša posnemati njeno zunanjo oblikovanost. Do upovedane teme ima vrednotenjsko razmerje, a svojih stališč večinoma ne utemeljuje. Besedilo primerno členi na odstavke in upošteva priporočila o dolžini tvorjene besedilne vrste.</p>	<p>Temo besedila pozna, a je v celoti logično ne razvije. Pri tem poskuša upoštevati vsaj eno merilo besedilnosti. Ne loči bistvenih od nebistvenih podatkov. Deloma upošteva okoliščine sporočanja, predvsem naslovnika. Besedišče je skromno in deloma neustrezno. V rabi besednih oblik in zgradbi povedi so opazne pomanjkljivosti, kar velja tudi za pravopisno podobo besedila. Pozna značilnosti tvorjene besedilne vrste in poskuša posnemati njeno zunanjo oblikovanost. Do upovedane teme večinoma nima vrednotenjskega razmerja, izraženih stališč pa ne utemeljuje. Besedilo členi na odstavke in upošteva priporočila o dolžini tvorjene besedilne vrste.</p>

KRITERIJI OCENJEVANJA GOVORNEGA NASTOPA

<i>opisni kriteriji</i>		opisniki		
Upoštevanje značilnosti besedilne vrste	odlično	prav dobro	dobro	zadostno
Pomenska in naklonska sestava besedila	Upošteva vse tipične značilnosti izbrane besedilne vrste. Besedilo smiselno členi na manjše enote in ga nadgradi z zahtevnejšimi sestavinami Temo besedila predstavi jedrnato in natančno ter jo ustrezno logično in jasno prepričljivo razvije. Učinkovito upošteva vsa merila besedilnosti. Stališča utemeljuje s prepričljivimi in izvirnimi argumenti.	Upošteva vse tipične značilnosti besedilne vrste. Besedilo smiselno členi na manjše enote. Temo besedila predstavi jedrnato in ne presplošno ter jo logično in jasno razvije. Upošteva vsa merila besedilnosti. Stališča utemeljuje z argumenti iz različnih virov.	Upošteva temeljne značilnosti besedilne vrste. Besedila večinoma ne členi na smiselne enote. Temo besedila pozna in predstavi z bistvenimi podatki, a je pri tem presplošen ali preveč podroben. Merila besedilnosti so prepoznavna. Stališča navaja, a jih večinoma ne utemeljuje.	Upošteva samo nekatere značilnosti izbrane besedilne vrste, v govorni nastop vpleta značilnosti drugih besedilnih vrst. Temo besedila predstavi z nekaterimi bistvenimi podatki, merila besedilnosti niso v celoti upoštevana. Stališča večinoma ne navaja.
Upoštevanje značilnosti slušnega prenosnika.	Govori prosto, razločno razumljivo, naravno in tekoče. Učinkovito in primerno uporablja slikovno gradivo in vidne spremljevalce govorenja. Ohranja stik s poslušalci in spremlja njihov odziv. Upošteva časovno omejitev govornega nastopa.	Govori prosto, razločno, razumljivo in tekoče. Učinkovito uporablja slikovne pripomočke in ohranja stik s poslušalci. Upošteva časovno omejitev govornega nastopa.	Govori prosto ter večinoma razločno in naravno, a ne popolnoma tekoče. Raba slikovnega gradiva je še sprejemljiva. Deloma upošteva časovno omejitev govornega nastopa.	Pri govorjenju si pomaga z zapisanim besedilom; govori manj razločno ali nenaravno. Pri predstavitvi ne uporablja slikovnega gradiva in večinoma ne upošteva časovne omejitve govornega nastopa.
Jezikovna pravilnost in ustreznost.	Govori knjižno, uporablja primerno in bogato besedišče, pravilne besedne oblike in primerno zgradbo povedi. Učinkovito upošteva ustrezna sredstva medpovednega navezovanja.	Govori knjižno, uporablja primerno besedišče, pravilne besedne oblike in besedilu primerno zgradbo povedi. Upošteva ustrezna sredstva medpovednega navezovanja.	Govori knjižno, uporablja primerno, a skromnejše besedišče. Raba besednih oblik in zgradba povedi sta sprejemljivi, a ne brez pomanjkljivosti.	Govori knjižno, izražanje pa je okorno in skopo zaradi skromnega obsega besedišča in ponavljanja skladenjskih vzorcev. V besedilu so opazne slovnične in pravorečne napake.

OPISNI KRITERIJI ZA USTNO PREVERJANJE ZNANJA

OPISNI KRITERIJI	ODLIČNO	OPISNIKI	DOBRO	ZADOSTNO
POZNAVANJE	Prepozna literarne vrste in zvrsti, stilna sredstva, literarno zgodovinska dejstva in samostojno povzame njihove značilnosti. Zna jih časovno in prostorsko umestiti.	Enako kot pri odlično.	Prepozna nekatere literarne zvrsti in vrste, stilna sredstva in literarno zgodovinska dejstva. S pomočjo povzema njihove značilnosti. Ima manjše težave pri časovnem in prostorskem umeščanju literarnih del.	Prepozna posamezne literarne zvrsti in vrste. Z učiteljevo pomočjo povzema literarno zgodovinska dejstva. Ima težave pri časovnem in prostorskem umeščanju.
RAZUMEVANJE Z UPORABO	Povzame temo obravnavanega literarnega besedila ali njegovega dela, motive, idejo in snov.	Enako kot pri odlično.	Povzame temo literarnega besedila, ima težave z motivi, idejo ali snovjo.	Zna povzeti vsebino literarnega dela.
VREDNOTENJE	Ovrednoti literarno delo na ravni sloga in ideje. Do literature se opredeljuje na čustveni, spoznavni in estetski ravni.	Vrednotenje je manj samostojno in izrazito.	Vrednotenje je komaj nakazano.	Vrednotenje je komaj zaznavno in nesamostojno.
SINTETIZIRANJE	Primerja na ravni teme, motivov in ideje z literarnimi deli iz slovenske in svetovne književnosti. Literarne pojave zna povezati s slogom časa, v katerem nastajajo.	Primerjave so manj samostojne in izvime.	Primerjave so okorne in neizpeljane.	Ni primerjav.
JEZIKOVNO IZRAŽANJE	Uporablja tekoč, jezikovno in pravorečno čist jezik, z bogatim besediščem in izvirnimi izrazom.	Uporablja tekoč, jezikovno in pravorečno precej čist jezik z dokaj bogatim besediščem.	Jezik je skoraj tekoč, jezikovni in pravorečni približek, precej okorno besedišče.	Jezik je pomanjkljiv, s precej napakami, ampak logičen. Besedišče je skromno.

RAZČLEMBNA NEUMETNOSTNEGA BESEDILA

OPISNI KRITERIJI		OPISNIKI		
	ODLIČNO	PRAV DOBRO	DOBRO	ZADOSTNO
POZNAVANJE	Prepozna besedilno vrsto in samostojno povzame njene značilnosti. V besedilu prepozna vse okoliščine sporočanja, poišče določene podatke in besedilo povzame/obnovi. Poišče in poimenuje temeljne jezikoslovne pojme na ravni besedne, oblikovne, skladenjske in tvarne sestave besedila.	Prepozna besedilno vrsto in povzame njene bistvene značilnosti. V besedilu prepozna skoraj vse okoliščine sporočanja, poišče določene podatke in besedilo povzame/obnovi. Poišče in poimenuje skoraj vse temeljne jezikoslovne pojme na ravni besedne, oblikovne, skladenjske in tvarne sestave besedila.	Prepozna besedilno vrsto in deloma povzame njene značilnosti. V besedilu prepozna nekaj okoliščin sporočanja, poišče določene podatke in besedilo povzame/obnovi. Poišče in poimenuje nekaj temeljnih jezikoslovnih pojmov na ravni besedne, oblikovne, skladenjske in tvarne sestave besedila.	Prepozna besedilno vrsto in povzame kakšno njeno značilnost. V besedilu prepozna vsaj dve okoliščini sporočanja, poišče določene podatke in besedilo povzame/obnovi. Poišče nekaj temeljnih jezikoslovnih pojmov na ravni besedne, oblikovne, skladenjske in tvarne sestave besedila.
RAZUMEVANJE Z UPORABO	Povzame temo besedila, prepozna in utemelji sporočevalčev namen, besedilu določi prevladujoči slogovni postopek in ubeseditveno stališče s ponazoritvijo iz besedila. Izbranim povedim iz besedila določi slovnično, pomensko in obvestilno povezanost, v posmezni povedi pa stavčno in stavčnočlensko zgradbo. Izbranim besedam določi slovarski in sobesedilni pomen, slogovno vrednost, izvor, stavčnočlensko vlogo, tvorjenost. V besedilu prepozna	Povzame temo besedila, prepozna in utemelji sporočevalčev namen, besedilu določi prevladujoči slogovni postopek in ubeseditveno stališče. Izbranim povedim iz besedila skoraj povsem določi slovnično, pomensko in obvestilno povezanost, v posmezni povedi pa stavčno in stavčnočlensko zgradbo. Izbranim besedam določi slovarski in sobesedilni pomen, slogovno vrednost, izvor, stavčnočlensko vlogo, tvorjenost. V besedilu prepozna stalne besedne zveze	Povzame temo besedila, prepozna in utemelji sporočevalčev namen, besedilu določi ali prevladujoči slogovni postopek ali ubeseditveno stališče. Izbranim povedim iz besedila delno določi slovnično, pomensko in obvestilno povezanost, v posmezni povedi pa stavčno in stavčnočlensko zgradbo. Izbranim besedam določi slovarski in sobesedilni pomen, slogovno vrednost, izvor, stavčnočlensko vlogo, tvorjenost. V besedilu prepozna stalne besedne zveze	Povzame temo besedila, prepozna in utemelji sporočevalčev namen. Besedilu s težavo ali pomočjo določi prevladujoči slogovni postopek in ubeseditveno stališče. Izbranim povedim iz besedila skuša določiti vsaj kakšno slovnično, pomensko in obvestilno povezanost, v posmezni povedi pa stavčno in stavčnočlensko zgradbo. Izbranim besedam določi slovarski in sobesedilni pomen, slogovno vrednost, izvor, stavčnočlensko vlogo, tvorjenost. V besedilu prepozna stalne besedne zveze

	<p>stalne besedne zveze in jim določi pomen in vlogo. V besedilu zamenja ponavljajoče se besede z navezovalnimi jezikovnimi prvinami, slogovno zaznamovane besede z nezaznamovanimi, prevzete besede z domačimi. Združuje in strnjuje povedi. Besedilo spremeni iz uradnega v neuradno, iz propagandnega v obvestilno. Prepozna in popravi napak v besedilu.</p>	<p>in jim določi pomen in vlogo. V besedilu zamenja skoraj vse ponavljajoče se besede z navezovalnimi jezikovnimi prvinami, slogovno zaznamovane besede z nezaznamovanimi, prevzete besede z domačimi. Združuje in strnjuje povedi. Besedilo spremeni iz uradnega v neuradno, iz propagandnega v obvestilno. Prepozna in popravi skoraj vse napake v besedilu</p>	<p>in jim določi pomen in vlogo. V besedilu delno zamenja ponavljajoče se besede z navezovalnimi jezikovnimi prvinami, slogovno zaznamovane besede z nezaznamovanimi, prevzete besede z domačimi. Združuje in strnjuje povedi. Besedilo delno spremeni iz uradnega v neuradno, iz propagandnega v obvestilno. Prepozna in popravi nekaj napak v besedilu</p>	<p>in jim določi pomen. V besedilu zamenja nekaj ponavljajočih se besed z navezovalnimi jezikovnimi prvinami, slogovno zaznamovane besede skuša nadomestiti z nezaznamovanimi, prevzete besede z domačimi. Združuje in strnjuje povedi. Besedilo delno spremeni iz uradnega v neuradno, iz propagandnega v obvestilno. Prepozna in popravi kakšno napako v besedilu</p>
VREDNOTENJE	<p>Oceni propagandne in druge prvine prebranega besedila in njihov učinek na bralca. Svoje stališče utemelji. Oceni jezikovno in slovnično pravilnost besedila in popravi napake.</p>	<p>Oceni propagandne in druge prvine prebranega besedila in njihov učinek na bralca. Svoje stališče delno utemelji. Delno oceni jezikovno in slovnično pravilnost besedila in popravi napake.</p>	<p>Delno oceni propagandne in druge prvine prebranega besedila in njihov učinek na bralca. Svojega stališča ne utemelji. Popravi napake.</p>	<p>S težavo skuša oceniti propagandne in druge prvine prebranega besedila in njihov učinek na bralca. Svojega stališča ne utemelji. Popravi nekaj napak.</p>